

Dosarul nr. 2ra-1973/19

Prima instanță: Judecătoria Soroca sediul central (jud. P. Cocitov)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza)

ÎNCHEIERE

16 octombrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” împotriva lui Emil Reu, persoane interesate Elena Reu (Botezat) și Angela Reu cu privire la declararea nulității căsătoriei, recunoașterea nulității actului de căsătorie și a certificatului de căsătorie și

la cererea reconvențională a lui Emil Reu împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” cu privire la recunoașterea valabilității căsătoriei

împotriva deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Emil Reu, casată integral hotărârea din 27 februarie 2019 a Judecătoria Soroca sediul central și emisă o nouă hotărâre

constată:

La 24 iulie 2018, IP „Agenția Servicii Publice” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Emil Reu, persoane interesate Elena Reu (Botezat) și Angela Reu cu privire la declararea nulității căsătoriei, recunoașterea nulității actului de căsătorie și a certificatului de căsătorie.

În motivarea acțiunii a invocat că la 15 ianuarie 1994 a fost încheiată căsătoria dintre Emil Reu și Angela Reu (Platonenco) și întocmit actul de căsătorie nr. 1 din 15 ianuarie 1994 de către Primăria sat. Onițcani r-nul Criuleni.

Ulterior, la 9 septembrie 2003, fără a desface prima căsătorie, Emil Reu a încheiat căsătoria cu Elena Botezat la Primăria sat. Regina Maria r-nul Soroca, fiind eliberat certificatul de căsătorie seria CS-IV nr. 0212748.

A comunicat că la 14 februarie 2018, a fost desfăcută căsătoria între Emil Reu și Angela Reu, act de divorț nr. 26 întocmit de Serviciul stare civilă Criuleni.

În rezultatul unui control asupra legalității și corectitudinii întocmirii actelor de stare civilă, Departamentul înregistrare și evidență a populației a IP „Agenția Servicii Publice” a constatat că Emil Reu a încheiat a doua căsătorie cu Elena Botezat cu încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (1) lit. a) Codul familiei din 26 octombrie 2000, care interzic încheierea de către o persoană căsătorită a unei alte căsătorii.

A precizat că Emil Reu a desfăcut căsătoria (înregistrată sub actul nr. 26 la 14 februarie 2018) cu Angela Reu abia în anul 2018, după încheierea celei de a doua căsătorii.

Totodată, la încheierea căsătoriei cu Elena Botezat, pârâtul, în rubrica „starea familială” din actul de căsătorie, a bifat faptul că este divorțat, ascunzând faptul că se afla în căsătorie.

Astfel, cele menționate au fost depistate de IP „Agenția Servicii Publice” prin recepționarea demersului Direcției generale acte de identitate nr. 02-2/8680 din 23 mai 2018 de către Secția evaluare și control teritorial a Direcției statistice, evaluare și examinarea dosarelor.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 2 alin. (3), 15 alin. (1) lit. a), 39 alin. (1), art. 41 alin. (1) lit. a) Codul familie, art. 38 alin. (1), 85 alin. (1) lit. i), 117, 166-167 CPC.

A solicitat declararea nulității căsătoriei dintre Emil Reu și Elena Reu (Botezat), recunoașterea nulității actului de căsătorie nr. 1 din 9 septembrie 2003 întocmit de Primăria sat. Regina Maria r-nul Soroca și a certificatului de căsătorie eliberat în baza actului de căsătorie seria CS-IV nr. 0212748 din 9 septembrie 2003.

La 26 septembrie 2018, Emil Reu a depus cerere reconvențională împotriva IP „Agenția Servicii Publice” cu privire la recunoașterea valabilității căsătoriei.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că este căsătorit cu Elena Reu (Botezat) din 9 septembrie 2003, au dus o gospodărie comună și au doi copii XXXXX născut la XXXXX și XXXXX născută la XXXXX.

A accentuat că la momentul încheierii căsătoriei cu Elena Botezat, dânsul era sigur că căsătoria încheiată cu Angela Reu era desfăcută, acest lucru i-a comunicat chiar Angela Reu, deoarece nu mai locuiau ca o familie și achita pensie alimentară pentru întreținerea fiicei lor XXXXX, în baza unei hotărâri judecătorești.

Despre faptul că căsătoria sa cu Angela Reu nu a fost desfăcută a aflat la Secția pașapoarte în anul 2017, când a solicitat perfectarea pașaportului și a buletinului de identitate.

Imediat cum a aflat, a depus cererea de chemare în judecată, căsătoria încheiată între el și Angela Reu fiind desfăcută prin hotărârea Judecătorei Criuleni la 14 februarie 2018.

Cu referire la prevederile art. 43 alin. (1) Codul familiei, a evidențiat că nu a avut intenția de a încheia o căsătorie nefiind desfăcută alta, dar odată ce acest fapt a avut loc, iar la moment au dispărut împrejurările care împiedicau încheierea căsătoriei între el și Elena Reu (Botezat), instanța de judecată poate recunoaște

valabilă căsătoria încheiată cu Elena Reu la 9 septembrie 2003, înregistrată la Primăria sat. Regina Maria r-nul Soroca sub nr. 1.

Având în vedere prevederile art. 48 din Constituția RM, a obiectat că nu are altă cale de a-și păstra căsnicia cu Elena Reu, decât prin recunoașterea valabilă a căsătoriei lor de către instanța de judecată și oferirea posibilității de a păstra familia.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 172 CPC, art. 43 Codul familiei.

A solicitat admiterea acțiunii reconvenționale, recunoașterea valabilității căsătoriei încheiate între el și Elena Reu încheiată la 9 septembrie 2003, înregistrată la Primăria sat. Regina Maria r-nul Soroca sub nr. 1.

Prin hotărârea din 27 februarie 2019 a Judecătorei Soroca sediul central, a fost admisă integral acțiunea IP „Agenția Servicii Publice”.

A fost declarată nulă căsătoria înregistrată la Primăria sat. Regina Maria r-nul Soroca cu nr. 1 din 9 septembrie 2003 între Emil Reu și Elena Reu și certificatul de căsătorie eliberat în baza actului de căsătorie seria CS-IV nr. 0212748 din 9 septembrie 2003.

A fost respinsă cererea reconvențională depusă de Emil Reu ca neîntemeiată.

A fost încasată de la Emil Reu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 150 de lei.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a constatat existența temeiului de nulitate a căsătoriei prevăzut de art. 15 alin. (1) lit. a) Codul familiei, or, pârâtul a încheiat o altă căsătorie fără a desface căsătoria anterioară.

Cu referire la netemeinicia cererii reconvenționale, prima instanță a conchis că nu pot fi reținute argumentele lui Emil Reu privind necunoașterea faptului nedesfacerii căsătoriei anterioare precum și convingerea ultimului că prima căsătorie a fost desfăcută, deoarece la baza actului de căsătorie din 9 septembrie 2003 au stat nu afirmațiile declarative ale lui Emil Reu, dar fiind indicat un act inexistent.

La fel, prima instanță a concluzionat că faptul desfacerii căsătoriei dintre Emil Reu și Angela Reu la 14 februarie 2018 a înlăturat împrejurările ce au dus la nulitatea căsătoriei, nu conferă legalitate și valabilitate unui act încheiat ilegal.

Prin decizia din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de Emil Reu, casată integral hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care a fost respinsă integral acțiunea IP „Agenția Servicii Publice” și cererea reconvențională depusă de Emil Reu.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că IP „Agenția Servicii Publice” nu se regăsește în lista persoanelor care au dreptul de a cere declararea nulității căsătoriei, prevăzute exhaustiv în art. 42 alin. (1) Codul familiei.

Astfel, instanța de apel a constatat că cererea de chemare în judecată de declarare a nulității căsătoriei din motivul că unul din soți era deja căsătorit, poate fi înaintată de soțul din căsătoria precedentă nedesfăcută ori de alte persoane ale căror drepturi și interese au fost lezate în urma încheierii căsătoriei.

Totodată, instanța de apel a relevat că la momentul înaintării acțiunii în judecată de către IP „Agenția Servicii Publice” la 24 iulie 2018, nu existau două acte de căsătorie simultan valabile, deoarece la 14 februarie 2018 a avut loc desfacerea căsătoriei încheiate între Emil Reu și Angela Reu, act de divorț nr. 26 întocmit de Serviciul stare civilă Criuleni.

La 16 august 2019, IP „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs împotriva deciziei din 4 iunie 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea ce ține de casarea hotărârii primei instanțe, în partea prin care a fost admisă acțiunea IP „Agenția Servicii Publice”, cu menținerea hotărârii primei instanțe în această parte.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată în partea prin care a fost respinsă acțiunea IP „Agenția Servicii Publice”, considerând-o în această parte ilegală și neîntemeiată.

A obiectat că referirea instanței de apel că la momentul înaintării acțiunii în judecată la 24 iulie 2018, Emil Reu era deja divorțat, nu poate fi luată în considerație, deoarece concluzia dată contravine prevederilor art. 43 alin. (4) Codul familie, potrivit căruia căsătoria nu poate fi declarată nulă după desfacerea ei, cu excepția cazurilor când a fost încheiată între rude a căror căsătorie este interzisă sau de către o persoană care, la momentul înregistrării căsătoriei, se află într-o altă căsătorie.

Totodată, a remarcat că art. 41 alin. (1) lit. a) Cod familiei, statuează că instanța de judecată va declara nulă căsătoria dacă aceasta a fost încheiată cu încălcarea prevederilor art. 11, 13, 14, 15 Codul familie.

Instanța de apel a trecut cu vederea prevederile art. 62 alin. (3) din Legea nr. 100/2001 privind actele de stare civilă, care stabilește că pot cere anularea sau recunoașterea nulității actelor de stare civilă persoanele interesate, organele de stare civilă sau Agenția Servicii Publice care au identificat necesitatea de anulare sau de recunoaștere a nulității actului respectiv.

La fel, instanța de apel nu a ținut cont de prevederile Codului civil, care prevede că nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată de orice persoană care are un interes născut și actual.

A accentuat că IP „Agenția Servicii Publice” este o instituție care reprezintă statul, respectiv, fiind ținută prin dislocarea subdiviziunilor sale să apere interesele statului.

Actele de stare civilă înregistrate de organele de stare civilă sunt acte oficiale și constituie patrimoniul de stat, iar în cazul nerespectării legislației în domeniu cu referire la acestea prin intermediul IP „Agenția Servicii Publice” se intervine într-o aplanarea litigiului iscat.

A mai notat că potrivit prevederilor art. 439 alin. (1) Cod civil, orice persoană interesată poate cere rectificarea unei înregistrări sau înregistrări provizorii în acte.

Așadar, și prin prevederile Codului civil modernizat, se subliniază dreptul IP „Agenția Servicii Publice” de a se adresa în instanța de judecată pentru a modifica statutul unei persoane cu și în interesele statului.

La 25 septembrie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Emil Reu, reprezentat de avocatul Diana Sanduleac a depus referință la recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, solicitând respingerea recursului.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 13 iunie 2019, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 101), fiind recepționată de recurentă la 18 iunie 2019, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f. d. 102).

Astfel, se constată că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 16 august 2019 în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de IP „Agenția Servicii Publice” urmează a fi considerat ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari